ISSN: 2583:9446

ਅਰਮਾਨ

ARMAAN

An International Multidisciplinary,
Peer Reviewed & Indexed Punjabi Language
Online Research Journal
DOI Number: 11.2024-62171255

RESEARCH PUBLICATION RATING AND INDEXING (RPRI)
RPRI JOURNAL IMPACT FACTOR 4.67
Year: 2024

ਸਾਲ- 3	ਅੰਕ- 1	ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ 2025
Volume-3	Issue-1	January-March 2025

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸੂਬੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਤਿਮਾਹੀ ਰਿਸਰਚ ਜਰਨਲ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ (Editor-in-Chief)
ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ

Website: www.armaan.org.in
E-Mail id: editor@armaan.org.in

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (Publisher):-
ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਪੀ.ਜੀ. ਕਾਲਜ
ਸੀ.ਸੀ. ਹੈਡ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜ.)-335022
GURU HARGOBIND SAHIB P.G. COLLEGE C.C. HEAD
Estd.2008
Website: www.ghscollege.ac.in
E-Mail id: principal@ghscollege.ac.in

DOI Number: 11.2024-62171255 Journal Impact Factor: 4.67 (RPRI) ISSN: 2583-9446

ਅਰਮਾਨ (ARMAAN)

(ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ, ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ, ਪੀਅਰ ਰਿਵਿਊਡ ਅਤੇ ਇੰਡੈਕਸਡ
ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਖੋਜ ਜਰਨਲ)

ਸਾਲ-3 ਅੰਕ-1 {ਜਨਵਰੀ – ਮਾਰਚ 2025}

ਤਤਕਰਾ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੇਪਰ ਆਈ.ਡੀ.	ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ	ਕਰਤਾ	ਪੰਨਾ ਨੰ.
		ਦੋ ਸ਼ਬਦ...	ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ	I
01.	ARMN030101	ਅਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰੂਪਣ	ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ	01-05
02.	ARMN030102	ਦਲਿਤ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਲਖ਼ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਿੰਬ: ਕਹਾਣੀ 'ਸੌਰੀ'	ਡਾ. ਬੀਰਬਲ ਸਿੰਘ	06-10
03.	ARMN030103	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਥਿੜਕੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ: 'ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ' ਕਥਾ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ	ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਸਿਮਰ ਸਿੰਘ	11-14
04.	ARMN030104	ਨਾਰੀ ਸਿਰਜਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ	ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ	15-20
05.	ARMN030105	ਕਰਨਜੀਤ ਕੋਮਲ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਬਰਕਤ' : ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਜਸ਼ਨ	ਡਾ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	21-27
06.	ARMN030106	ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਡਲਿਵਰੀ ਮੈਨ': ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਧਿਐਨ	ਡਾ. ਬਲਵੀਰ ਕੌਰ ਰੀਹਲ	28-32
07.	ARMN030107	ਅਰਤਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਦੀ ਕਾਵਿ ਸੰਵੇਦਨਾ {'ਚਾਨਣੀ ਦੇ ਦੇਸ ਵਿਚ' (ਚੋਣਵੀਂ ਪ੍ਰਗੀਤਕ ਕਵਿਤਾ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ}	ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ	33-39
08.	ARMN030108	ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਫ਼ੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ: ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼	ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ	40-44
09.	ARMN030109	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ : ਸਥਿਤੀ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੱਲ	ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	45-50
10.	ARMN030110	ਨਵਤੇਜ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਵੇਦਨਾ	ਡਾ. ਵੰਦਨਾ	51-53
11.	ARMN030111	ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ: ਸੰਪੂਰਣ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਘਾੜਤ	ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ	54-59
12.	ARMN030112	ਮਰਦਾਵੀਂ ਕਾਮੁਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ : ਇੰਟਰਵਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਡਾ. ਜਸਪਾਲਜੀਤ	60-62
13.	ARMN030113	'ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ' ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ: ਲੋਕਧਰਾਈ ਅਧਿਐਨ	ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	63-66
14.	ARMN030114	ਡੁੱਗਰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਟਕ 'ਬਾਬਾ ਜਿੱਤੋ' ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ	ਡਾ. ਸਨੋਬਰ	67-71
15.	ARMN030115	ਚੈਖੋਵ ਰਚਿਤ 'ਗਿਰਗਿਟ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ	ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ	72-80
16.	ARMN030116	ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ (ਮੇਲਾ 'ਮਾਘੀ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਦਰਭ ਨਾਲ)	ਸ਼ਿਲਪਾ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਨੁਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ	81-87
17.	ARMN030117	'ਲੋਕਤੰਤਰ ਬਨਾਮ ਜਿਸਦੀ ਲਾਠੀ ਉਸਦੀ ਗਾਂ' ਨਾਟਕ: ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ	ਡਾ. ਸੋਨੀਆ ਦੇਵੀ	88-92

ISSN (Online): 2583-9446

ਦੋ ਸ਼ਬਦ...

ਸਮਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਨਵੀਂਆਂ ਉਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ. ਸਾਲ 2025 ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਸੰਕਲਪ, ਨਵੀਂ ਸੋਚ, ਨਵੀਂ ਆਸ਼ਾ ਤੇ ਨਵੀਂ ਤਾਜ਼ਗੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸਮਾਜ, ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਖੋਜ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਅਤੇ ਟੀਚੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਤੋਰਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

'ਅਰਮਾਨ' ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਜ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫ਼ਾਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸਿੱਖ ਸਕਣ। ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਤਕ ਖੋਜ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

'ਅਰਮਾਨ' ਦੇ ਹਥਲੇ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ/ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਧਾਵਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਖ਼ਾਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ, ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਭਚਿੰਤਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਅਰਮਾਨ' ਦੇ ਹਥਲੇ ਅੰਕ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਆਓ, ਆਪਾਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰੀਏ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਵੀਂਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

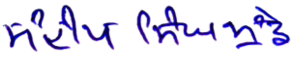

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ, ਅਰਮਾਨ